

19 אוקטובר 2020
א' חשון, תשפ"א

כללים ליישום חוק התקנת מצלמות לשם הגנה על פעוטות במעונות יום לפעוטות,

התשע"ט-2018

מבוא

לאור סדרת מקרים בהם תועדו גננות וסייעות נוקטות באלימות כנגד פעוטות רכים בשנים, חוקק בשלהי שנת 2018 חוק התקנת מצלמות לשם הגנה על פעוטות במעונות יום לפעוטות, התשע"ט-2018 (להלן: 'החוק' או 'חוק התקנת מצלמות במעונות יום'). חלק מהוראותיו המרכזיות של החוק נכנסו לתוקפן ביום 1.9.2020. **חוק זה מחייב את מעונות היום לפעוטות מגילאי לידה עד שלוש (להלן: 'המעונות' או 'מעונות היום') בהתקנת מצלמות מעקב בשטחם, תוך קביעת מגבלות שונות ביחס לאופן השימוש במצלמות.**¹

ברקע הדברים עומדות שלוש הנחות יסוד מרכזיות: האחת, שפעוטות בגילאים צעירים אינם יכולים לדווח מילולית על אלימות שננקטה כלפיהם מצד צוותי המעונות - דבר העלול ליצור הרתעת חסר בקרב צוותים אלו; השנייה, שהזכות לפרטיות והפגיעה בה בהקשר של שימוש במצלמות מעקב במעונות היום, אינן נתפסות כמשמעותית מבחינתם של פעוטות בגילאי לידה עד שלוש; ושלישית, כי אמצעים חלופיים, שפגיעתם בפרטיות פחותה, אינם מספיקים לצורך השגת המטרה של ביעור תופעת האלימות כנגד פעוטות במעונות היום והבטחת שלומם של פעוטות אלו.

מצלמות מעקב אינן פתרון קסם לצמצום תופעת האלימות בכלל, וכזו המופעלת כלפי פעוטות במעונות היום, בפרט. כמו כן, שימוש במצלמות מהווה, במקרים רבים, פגיעה משמעותית בפרטיות.² לאור האמור, ההסדר הקבוע בחוק מבקש לאזן בין הצורך להשתמש במצלמות מעקב לשם הגנה על פעוטות, לבין החובה לכבד את פרטיותם ופרטיות צוותי המעונות, ולהגן עליה.

בהקשר זה וכפי שיפורט בהמשך, **החוק קובע סדרה של מגבלות ביחס לאופן השימוש במצלמות ובחומרי הצילום במטרה לצמצם את הפגיעה בפרטיות הנגרמת כתוצאה משימוש זה.** כך לדוגמה, החוק אוסר על מעונות יום להשתמש במצלמות רשת ולאפשר "צפייה מרחוק" בזמן אמת על הנעשה בהם. כמו כן, החוק מגביל את זהות הגורמים הרשאים להיחשף לחומרים המצולמים, אוסר על שימוש בהקלטת קול, ומחייב את מחיקת החומרים המצולמים תוך פרקי זמן מוגדרים. החוק גם מאפשר להורים להתנגד לשימוש במצלמות במעונות בהם שוהים ילדיהם.

במסמך זה תציג הרשות להגנת הפרטיות את ההסדרים המרכזיים בחוק. מטרת המסמך היא להנגיש את הוראות החוק לציבור, לחדד את המורכבות הקיימת בשימוש במצלמות מעקב,

¹ הגדרה מפורטת ביחס למעונות היום הנמצאים תחת תחולת הוראות החוק תוצג ותפורט בהמשך המסמך.

² פגיעה זו עשויה להתרחש, בין היתר, מעצם תחושת המעקב וכן כתוצאה מדלף המידע המצולם וחישיפתו.

ולבהיר את המגבלות השונות החלות ביחס לאופן השימוש במצלמות אלו ובחומרי הצילום, מנקודת מבט של הגנה על פרטיות הפעוטות וצוותי המעונות.

מצלמות מעקב – יתרונות וחסרונות

סוגיית השימוש במצלמות מעקב היא מורכבת. מקרי ההתעללות בפעוטות במעונות היום, שחלקם מדווחים ומפורסמים מעת לעת, מעלים את הדיון בדבר הצורך בשימוש במצלמות מעקב לשם הגנה על פעוטות והרתעת צוותי המעונות. כאמור, כחלק מהניסיון לטיפול בתופעה, הדין הישראלי מחייב כיום התקנת מצלמות מעקב במרבית מעונות היום בהם שוהים פעוטות מגילאי לידה עד שלוש, תוך קביעת מגבלות שונות ביחס לאופן השימוש במצלמות שכאלו ובחומרים המצולמים במסגרתן.

ככלל, שימוש במצלמות אינו פתרון קסם חף מחסרונות. מטבע הדברים, היתרון המרכזי בשימוש במצלמות מעקב טמון בכך שהוא עשוי לשפר את יכולת ורמת התייעוד של מקרי אלימות והתעללות בפעוטות, ומכאן גם להביא לשיפור באכיפת הוראות הדין כנגד גננות, סיעות וגורמים שונים הפועלים במעונות, אשר יימצאו כמי שנקטו באלימות כנגד ילדים. נקודה זו היא חשובה וזאת, כאמור, לאור ההנחה שפעוטות בגילאים צעירים מתקשים (ובמקרים רבים כלל אינם יכולים) לשתף ולדווח באופן מילולי על אלימות שהופעלה כנגדם מצד גורמים האחראיים עליהם במעון. לכל זאת יש להוסיף גם את תפוצתן הנרחבת של מצלמות מעקב, מחירן הזול וקלות התפעול שלהן.

מנגד, חשוב לדעת כי סוגיית יעילות השימוש במצלמות מעקב למניעת התרחשותם של מקרי אלימות מצויה במחלוקת. מחקרים רבים אשר בחנו את שאלת יעילותן של מצלמות מעקב במרחב הציבורי ובמוסדות חינוך הטילו ספק בכך ששימוש במצלמות יכול להביא, **כשלעצמו**, להפחתה משמעותית במספר מקרי האלימות הקשים המתרחשים במרחב המצולם.³ פועל יוצא מכך הוא שקיים ספק בדבר יכולתן של מצלמות מעקב לשמש, לבדן, ככלי הרתעת. לאור האמור, מצלמות מעקב מוגדרות לעיתים ככאלו שתורמות לשיפור **תחושת הביטחון** של גורמים במרחב המצולם, וזאת במובחן משיפור רמת הביטחון האישי דה-פקטו באותו מרחב.⁴

לשימוש במצלמות מעקב חסרונות נוספים. שימוש במצלמות מעקב במעונות יום לפעוטות פוגע בפרטיות צוותי המעונות במקום עבודתם, והוא עלול גם להיתפס כהבעת חוסר אמון בהם. חיוב השימוש במצלמות במעונות עלול גם להוות צעד נוסף בנרמול התפיסה כי יצירת ביטחון ואמון

³ ראו לדוגמה: מרכז המחקר ומידע של הכנסת "מצלמות מעקב לצרכי אבטחה במרחב הציבורי" 7-6 (5.12.2011), <https://knesset.gov.il/committees/heb/material/data/mada2011-12-06.doc>; במסמך מטעם המשרד לביטחון פנים משנת 2014 נכתב בהקשר זה כי: "למצלמות במעגל סגור יש השפעה משמעותית על צמצום עבירות רכוש והפרות סדר. לעומת זאת, עבור עבירות אלימות, התוצאות המדווחות לא נמצאו כחד משמעיות. ברוב המחקרים לא נמצאה ירידה". ראו: ימית אלפסי, אריאל כדורי, בשורה רגב ושי עמרם "תחת מעקב" **ביטחון פנים** 7, 31 (אוקטובר 2014), [https://www.gov.il/BlobFolder/reports/bithon_pnim_7_under_surveillance/he/MNL7_Monitored_p.30-National Association of School Psychologists, School Security Measures and Their Impact on Students \[Research summary\] \(2018\), https://cdpsdocs.state.co.us/safeschools/Resources/School_Security_Measures_Impact_NAS_2018.pdf](https://www.gov.il/BlobFolder/reports/bithon_pnim_7_under_surveillance/he/MNL7_Monitored_p.30-National Association of School Psychologists, School Security Measures and Their Impact on Students [Research summary] (2018), https://cdpsdocs.state.co.us/safeschools/Resources/School_Security_Measures_Impact_NAS_2018.pdf).

⁴ להבחנה זו ראו מיכאל בירנהק "פרטיות: תמונת מצב" **משפט חברה ותרבות** ב 9, 13 (2019).

מחייבת שימוש במכשירי תיעוד כאלו ואחרים הכרוכים בפגיעה בפרטיות.⁵ לשימוש במצלמות אף עשוי להיות מחיר פסיכולוגי. הזכות לפרטיות נתפסת כחשובה גם להתפתחותם של ילדים, ומכאן שקיים חשש כי שימוש נרחב ויומיומי במצלמות יביא לפגיעה בהתפתחותם של ילדים בהקשרים שונים.⁶ חשש זה מיוחס בעיקרו לילדים בגילאים מתקדמים יותר אך אין לבטלו גם ביחס לפעוטות. לבסוף יש לזכור כי מצלמות מעקב, כמרבית המערכות הטכנולוגיות, אינן חסינות מפני מצבים של חדירה ודלף מידע.⁷ משמעות הדבר היא שסרטונים של ילדים המצולמים בעת שהותם במעון היום עלולים לזלוג ולהגיע לידיהם של גורמים שונים, ומכאן אף להיות מפורסמים באתרי אינטרנט ורשתות חברתיות שונות. חשש זה רלוונטי בעיקר, אך לא רק, ביחס למצלמות המחוברות לרשת.

כל האמור מבטא את המורכבות שבהצבת מצלמות מעקב, את החשיבות שבהגבלת השימוש בהן ובמידע הנאסף במסגרתן (כפי שהוסדר במסגרת החוק), ובצורך באבטחת המידע בצורה מיטבית. מידע זה חשוב גם לאור זכותם של הורים להתנגד לעצם השימוש במצלמות, וזאת בהתאם להוראות החוק, אשר יפורטו בהמשך.

הזכות לפרטיות ומצלמות מעקב – רקע נורמטיבי

הזכות לפרטיות הינה זכות חוקתית הקבועה בסעיף 7 לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו (להלן: 'חוק היסוד'). זכות זו היא נגזרת של כבוד האדם כמו גם זכות אזרחית המבטאת את החירות הבסיסית של האדם "להיעזב במנוחה". פרטיות בהקשר זה מתיישבת עם הצורך של אנשים להישאר אונימיים וכן להיות מוגנים מפני התערבות פסולה של רשויות המדינה וגורמים אחרים, בחייהם. התפיסה האמורה באה לידי ביטוי בדין הישראלי, בין היתר, בהוראות סעיף 12(א) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן: 'חוק הגנת הפרטיות') המגדיר פגיעה בפרטיות כ"בילוש או התחקות אחר אדם העלולים להטרידו".

ככלל הזכויות, גם הזכות לפרטיות אינה מוחלטת. מבחינה חוקתית, פגיעה בזכות זו על-ידי רשויות המדינה יכולה להיעשות רק לפי ההסדר הקבוע בפסקת ההגבלה שבסעיף 8 לחוק היסוד, אשר לפיו

⁵ נרמול של פרקטיקות מעקב שונות, המתרחש במישורים חברתיים שונים, נתפס כיום על-ידי חוקרים שונים כאחד המהלכים המרכזיים העומדים בבסיס הפיכתה של החברה המערבית לחברת מעקב (surveillance society). ראו לדוגמה, David Murakami Wood & C. William R. Webster, *Living in Surveillance Societies: The Normalisation of Surveillance in Europe and the Threat of Britain's Bad Example*, 5 J. CONTEMP. EUROPEAN RES. 259 (2009). מאמר זה טוען, באופן ביקורתי, כי השימוש בכלי הפיקוח השונים הופך ל"נורמלי" יותר ויותר ברחבי אירופה וכי למהלך זה השפעה על היחס בין חירות לביטחון.

⁶ כך לדוגמה, נטען כי למצלמות מעקב עשויה להיות השפעה שלילית על יכולתם של ילדים ללמוד כיצד לעמוד באמון שניתן בהם וכיצד לתת אמון באחרים. ראו: Tonya Rooney, *Trusting Children: How do Surveillance Technologies Alter a Child's Experience of Trust and Responsibility?*, 7 SURVEILL. & SOC'Y. 344, 354 (2010). לסקירה על חשיבותה של פרטיות להתפתחותם של ילדים בהקשר של מעקב ופיקוח ראו סאני קלב "מרחב ילדות: פרטיות, מעקב וצמצום המרחב הפרטי של קטינים בעידן הדיגיטלי" **משפט חברה ותרבות** ב' 279, 282-286 (2019).

⁷ חשש זה מתעצם ככל שאין תקן מחייב בכל הנוגע לסוג המצלמה בו יש לעשות שימוש, ולאור החשש כי מעונות רבים עשו שימוש במצלמות מעקב ברמת אבטחת מידע נמוכה.

אין לפגוע בזכויות הקבועות בו, אלא "בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסכמה מפורשת בו". העיקרון לפיו יתכנו נסיבות בהן אינטרסים שונים יצדיקו פגיעה מסוימת בזכות לפרטיות מוסדר גם במסגרת ההגנות הקבועות בסעיף 18 לחוק הגנת הפרטיות.

סוגיית השימוש במצלמות מעקב מוסדרת באופן ספציפי במספר הוראות דין. הוראות אלו קובעות כללים שונים בנוגע להתקנה ולשימוש במצלמות מעקב (ובחומרים המצולמים במסגרתן), וזאת כתלות בהקשר החברתי שבו נעשה השימוש, מטרת השימוש, ואופי המרחבים המצולמים.⁸

בכל הנוגע לילדים במוסדות חינוך, הוראות הדין מבחינות בין ילדים בגילאים שונים. כאמור, וכפי שגם יפורט בהמשך, סוגיית המצלמות במעונות יום לפעוטות עד גיל שלוש מוסדרת תחת הוראות חוק התקנת מצלמות במעונות יום, אשר ככלל מחייב התקנת מצלמות שכאלו וקובע כללים שונים ביחס להתקנתן ואופן השימוש בהן.⁹

סוגיית השימוש במצלמות מעקב במוסדות חינוך לילדים בגילאי שלוש ומעלה (חינוך קדם-יסודי, יסודי, חטיבות ביניים וחטיבות עליוניות) מוסדרת באמצעות חוזר מנכ"ל משרד החינוך 'מצלמות במוסדות חינוך – הסדרת הכנסתן ואופן התקנתן' מיום 3.5.2015 (להלן: 'חוזר המנכ"ל').¹⁰ חוזר המנכ"ל אוסר על התקנת מצלמות מעקב בכיתות, חדר המורים ובמרחבים "פרטיים" נוספים במוסד החינוכי (כגון חדר היועצת), ומתיר את השימוש במצלמות אלו רק בשטחים ה"ציבוריים" שבו (כגון מסדרון וחצר המשחקים). חוזר המנכ"ל קובע גם מגבלות ביחס לזהות הגורמים הרשאים לצפות במידע המצולם, ביחס למטרות השימוש במצלמות, ומחייב את מחיקתו של המידע המצולם תוך זמן קצר, אלא במקרים המחייבים את שמירתו.¹¹

הסדרים לשימוש במצלמות מעקב במעונות יום לפעוטות

להלן יפורטו ויחודדו ההסדרים המרכזיים הקבועים בחוק התקנת מצלמות במעונות יום:

⁸ ראו לדוגמה, פרק ד' 1 לפקודת בריאות העם מס' 40 לשי' 1940, אשר מסדיר את סוגיית התקנת מצלמות מעקב לשם הגנה על מאושפזים בבית חולים גריאטרי. יישומן של הוראות חוק זה במרחב הפרטי בבתי חולים גריאטריים עוכב על ידי בית המשפט העליון, בהסכמת המדינה, במסגרת צו ביניים שניתן בעתירה אשר הוגשה נגד החוק (בג"ץ 8699/19 איגוד בתי אבות ודיור מוגן בישראל נ' שר הבריאות (החלטה מיום 6.1.2020). ביחס למצלמות מעקב במרחב הציבורי ראו הנחית רשם מאגרי מידע מס' 4/2012 "שימוש במצלמות אבטחה ומעקב ובמאגרי התמונות הנקלטות בהן", https://www.gov.il/BlobFolder/policy/surveillance_cameras_guidelines/he/The%20use%20of%20security%20cameras.pdf. ביחס לשימוש במצלמות מעקב במקומות עבודה ראו הנחית רשם מאגרי מידע מס' 5/17: "שימוש במצלמות מעקב במקום העבודה ובמסגרת יחסי עבודה", https://www.gov.il/BlobFolder/policy/workplace_camera/he/3-17_0.pdf.

⁹ סוגיית הפעלתן של מעונות אלו, על היבטיה השונים, מוסדרת בהוראות דין שונות, לרבות חוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות.

¹⁰ https://apps.education.gov.il/Mankal/Horaa.aspx?siduri=134&REF_GUID=%7B2B5DDDF1-CB88-4B8C-9C43-0EEAD88FD8BF%7D

¹¹ יצוין בקצרה כי לגישת הרשות להגנת הפרטיות, חוזר המנכ"ל מבטא איזון הולם בין הצורך הקיים לעיתים לשימוש במצלמות מעקב לשם הגנה על תלמידים ומניעת אלימות במוסדות חינוך, לבין זכותם לפרטיות של תלמידים ומורים.

חובת התקנת מצלמות – בהתאם להוראות סעיף 3 לחוק, מפעילי מעונות יום לפעוטות אחראים ומחויבים להתקין מצלמות מעקב בשטח המעונות אשר תחת אחריותם. על המצלמות לתעד את הנעשה במעון בכל שעות הפעילות שבהן שוהים בו פעוטות.

תחולת הוראות החוק – חובת התקנת מצלמות מעקב בהתאם להוראות החוק חלה על מעונות יום לפעוטות, אשר מוגדרים כמקומות המשמשים או שנועדו לשמש כמקומות שהייה יומיים לחינוך וטיפול בפעוטות מגילאי לידה עד שלוש, ואשר שוהים בהם לפחות שבעה פעוטות. החוק חל גם על מעונות יום שיקומיים, שהינם מקומות המספקים, בשעות היום, טיפול וחינוך לעשרה פעוטות עם מוגבלות לפחות.

חרף האמור, על-פי הוראות סעיף 11 לחוק התקנת מצלמות במעונות יום, חובת התקנת מצלמות במעונות היום **לא תחול במקרים הבאים** :

א. כאשר מעון היום פועל **במקום המשמש גם למגורים** (כגון מעון יום הפועל בתוך דירה) - הוראות החוק אינן חלות ואין חובה להתקין מצלמות במצב שכזה. עם זאת, ככל שקיימת הבחנה וחלוקה ברורה בין אזור המגורים במתחם מסוים לאזור שבו פועל המעון (לדוגמה, במצב בו מעון פועל בקומת מרתף בבית פרטי, הנפרד משאר חלקי הבית), הוראות החוק חלות ביחס לאזור בו פועל המעון וחלה חובה להתקין באזור זה מצלמות ;

ב. כאשר מעון היום פועל במוסד רפואי המשמש או נועד לשמש מקום שהייה יומי רק לפעוטות המאושפזים באותו מוסד רפואי לתקופה ממושכת ;

ג. כאשר מעון היום פועל במקום המשמש, דרך קבע, בית המגורים של כל הפעוטות השוהים בו או של קרוביהם מבחינה משפחתית (קרובי משפחה מדרגה ראשונה או שנייה או אדם אחר שהפעוט סמוך על שולחנו, כמפורט בהוראות החוק) ;

ד. כאשר **70% מהורי הפעוטות** באותו מעון ובאותה שנת לימודים הביעו התנגדות בכתב להפעלת המצלמות במעון – יובהר כי על-פי החוק, **מעון היום אינו נדרש לקבל את הסכמת ההורים לעצם השימוש במצלמות**, וכי העדר התנגדות של 70% (או יותר) מהורי הפעוטות משמעה החלה אוטומטית של חובת השימוש במצלמות המעקב באותה שנת לימודים.

מיקום מצלמות – בהתאם להוראות סעיף 3 (א) לחוק, המצלמות יתעדו את כל הנעשה בשטח המעון, לרבות בכיתות, בחצר ובכל שאר המקומות שבהם ניתן חינוך וטיפול לפעוטות במעון היום לפעוטות, **למעט חדרי רחצה ושירותים**. התקנת מצלמות בחדרי רחצה ושירותים תהווה הפרה של הוראות החוק ופגיעה בזכותם לפרטיות של הפעוטות ושל צוות המעון.

המצלמות יותקנו ויופעלו באופן שמספרן, מיקומן, זוויות הצילום שלהן, בחירת האמצעים הטכנולוגיים לצילום, זמני הצילום וטיב הצילום ואיכותו, יאפשרו תיעוד של כלל הנעשה בשטח המעון (כאמור, למעט חדרי רחצה ושירותים), תוך שמירה ככל האפשר על כבודם ועל פרטיותם של הפעוטות, של עובדי המעון ושל כל אדם אחר הנמצא בו. **את המצלמות יש להציב באופן הגלוי לכל ושאינו מוסתר**.

איסור הקלטת קול – בהתאם להוראות סעיף 3 (א) לחוק, על מצלמות מעקב לפעול אך ורק במסגרת של הקלטת צילום וידאו. **חל איסור מוחלט על הקלטת קול (אודיו) של הנעשה במעון.** הקלטת קול הנעשית ללא הסכמה מהווה פגיעה משמעותית בפרטיות, אשר נחשבת לעיתים כפגיעה מוגברת מזו הנגרמת כתוצאה מתייעוד ויזואלי. שימוש במצלמות להקלטת קול מהווה הפרה של הוראות חוק התקנת מצלמות במעונות יום, של הוראות חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן: 'חוק הגנת הפרטיות') ואף עשויה להוות הקלטת סתר פסולה על-פי הוראות חוק האזנת סתר, התשל"ט-1979. יובהר כי בנסיבות בהן מתקיים חשד להתעללות בפעוטות עומדת למשטרת ישראל הסמכות לפנות לבית המשפט בבקשה לקבלת צו האזנת סתר, אשר יתיר הקלטת קול של הנעשה במעון בנסיבות המתאימות לכך.

חובת יידוע בדבר שימוש במצלמות ובדבר זכות הורים להתנגד לשימוש בהן – לפי סעיף 4 לחוק, מנהלי מעונות היום מחויבים ליידע את הורי הפעוטות ואת כל באי המעון על מצלמות המעקב הפועלות במעון. **אי-יידוע על שימוש במצלמות או הסתרתן מהווה הפרה של הוראות החוק ושל חוק הגנת הפרטיות.** אופן היידוע ייעשה כדלקמן:

א. בכניסה למעון ובכל אזור במעון שבו מופעלות מצלמות יש להציב שלט ברור וקריא המודיע על הפעלת מצלמות במעון. על השלט לכלול סמל (ציור/תרשים), וכן לציין במילים את היות המעון מצולם. השלט יהיה בשפה העברית ובמידת הצורך גם בשפה נוספת המובנת לרוב הורי הפעוטות והעובדים במעון היום;

ב. על מנהל מעון יום ליידע את כל עובדי המעון וכל מועמד לעבודה במעון, לפני תחילת עבודתו, בכתב ובעל פה, בשפה המובנת לו, על הפעלת מצלמות במעון, מטרת הפעלתן, מיקומן, אזורי הצילום וכן לגבי הוראות בעניין צפייה ושימוש בצילומים;

ג. מנהל מעון יום לפעוטות יביא לידיעתם של הורי הפעוטות במעון, **בהודעה בכתב שתימסר לכל הורה ותוצג במקום בולט במעון**, את דבר הפעלת המצלמות במעון ואת זכותם להתנגד להפעלתן.

שמירת צילומים – בהתאם להוראות סעיף 6 (א) לחוק, מפעיל מעון יום ישמור את הצילומים/סרטונים שצולמו במסגרת מצלמות המעקב ל-30 ימים בלבד ממועד הצילום (אלא אם כן תיקבע בתקנות תקופה ארוכה יותר). **בתום התקופה האמורה על הצילומים להימחק באופן אוטומטי.**

מניעת גישה לא מותרת לצילומים ואיסור שימוש במצלמות רשת – על-פי הוראות סעיף 6 (ב) לחוק, על מפעיל מעון יום לנקוט אמצעים סבירים כדי למנוע גישה שאינה מותרת לצילומים, ובכלל זה למנוע חיבור של המצלמות וכל מחשב או התקן שעל גביו נשמרים הצילומים, לרשת תקשורת.

משמעות הדבר היא שעל מעונות יום **חל איסור להשתמש במצלמות רשת.** על חומרי הצילום להישמר אך ורק במחשבים/התקנים פיזיים שאינם ברשת, וחל איסור על שמירת חומרי הצילום

בשירותי "ענן". כמו כן על מפעילי מעונות לפעול להטמעת כלים לאבטחת מידע כגון שימוש בסיסמאות חזקות לכניסה למצלמות, קביעת נהלים ברורים ביחס להרשאות גישה אליהן, ועוד.¹² יובהר כי לצורך עמידה בהוראות הדין מבחינת אבטחת מידע, על מפעילי מעונות היום לעמוד בהוראות פרק ב' לחוק הגנת הפרטיות ובהוראות תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ז-2017.

צפייה ושימוש בצילומים – על-פי סעיף 7 לחוק, חל איסור על צפייה בצילומים, על העתקתם, על העברתם לאחר ועל עשיית כל שימוש בהם, אלא לפי צו בית משפט.

חרף האמור, ניתן לעשות שימוש בצילומים באופן הבא ועל-ידי הגורמים המפורטים להלן:

א. משטרת ישראל ורשויות התביעה רשאיות להשתמש בצילומים **לשם מניעת ביצוע עבירה, חקירת עבירה או לשם ניהול הליך פלילי בלבד**, בכפוף להוראות כל דין;

ב. משטרת ישראל תדווח על מידע שהתגלה לה מהצילומים למנהל האגף למעונות יום ומשפחתונים לגיל הרך במשרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים (להלן: "מנהל האגף") או למפקח לפי חוק מעונות יום שיקומיים, התש"ס-2000 (להלן: "חוק מעונות יום שיקומיים"), **כדי למנוע פגיעה בשלומם הגופני או הנפשי של פעוטות השוהים במעון יום לפעוטות**, וכן לעובד סוציאלי לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960, לשם מילוי תפקידו לפי החוק האמור, והכל אם אין בכך כדי להביא לידי שיבוש הליכי חקירה או משפט; אם קיבל ממונה או מפקח לפי חוק מעונות יום שיקומיים מידע כאמור, עליו להודיע על כך למנהל המעון;

ג. מנהל האגף, מפקח לפי חוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות, ומפקח לפי חוק מעונות יום שיקומיים, רשאים להשתמש בצילומים במקרה של חשד לפגיעה בשלומם הגופני או הנפשי של פעוטות במעון יום, **לשם מניעת פגיעה בשלומם הגופני או הנפשי של הפעוטות השוהים במעון בלבד**;

ד. משטרת ישראל תאפשר **להורה של פעוט** לצפות בצילומים שבהם מתועדת פגיעה באותו פעוט, ככל שאין בכך כדי להביא לידי שיבוש הליכי חקירה או משפט.

איסור צפייה מרחוק בצילומים – מתוך פרשנות הוראות החוק עולה כי **חל איסור על שימוש במצלמות המותקנות במעון לצפייה מרחוק בזמן אמת על הנעשה בו**.¹³ איסור זה חל הן ביחס למתן אפשרות להורים לצפות בנעשה במעון באמצעות מכשיר טלפון נייד, הן ביחס לאפשרות של

¹² לפירוט המלצות בנושא אבטחת מידע והגנה מפני תקיפות סייבר של מצלמות אבטחה והחומרים המצולמים במסגרתן, ראו: מערך הסייבר הלאומי במשרד ראש הממשלה "צמצום סיכוני סייבר ממצלמות אבטחה" (אפריל 2018), https://www.gov.il/BlobFolder/policy/iotcamers/he/Security%20Cameras_575480_Sharon2_Web%20digital%20final%20%D7%92%D7%A8%D7%A1%D7%94%20%D7%9C%D7%94%D7%A4%D7%A6.%D7%94.pdf.

¹³ פרשנות זו מבוססת על הנאמר במהלך הדיונים בהצעת החוק בוועדה המיוחדת לזכויות הילד בכנסת ועל עמדות גורמי המקצוע הרלוונטיים.

מפעיל/מנהל המעון (או גורם אחר) לצפות בצילומים בזמן אמת, במסגרת מערך בקרת ניהול מצלמות וכחלק מהליך הפיקוח והבקרה על צוות המעון. איסור זה חל גם על צוותי המעון עצמם.

יובהר שאיסור זה חל ביחס לכל המצלמות המותקנות במעון, לרבות כאלו שהותקנו ופעלו טרם חקיקתו או כניסתו לתוקף של החוק.

ככל שמפעיל מעון (או גורם מקצועי מטעמו) מבקשים לבדוק את תפעול המצלמות או לתקן, יש לעשות כן התואם את הוראות החוק. במובן זה, על גורמים אלו להימנע, ככל הניתן, מצפייה בפעוטות ובצוות המעון ב"זמן אמת" במסגרת בדיקה או תיקון המצלמות. ככלל, רצוי כי בדיקות ותיקוני מצלמות ייעשו, ככל הניתן, בשעות שפעוטות אינם נמצאים במעון. אפשרות חלופית היא שבדיקה ותיקון מצלמות ייעשו במועד או באופן שבו המצלמה אינה מכוונת אל אזורים בהם נמצאים הילדים באותה העת.

שימוש מותר במצלמות – על-פי סעיף 8 לחוק, אין בהוראות החוק בכדי למנוע צילום במעון יום לפעוטות ושימוש בצילומים אלו למטרות שונות, לרבות חינוך והדרכה, **ובלבד שלא ייעשה שימוש לשם כך במצלמות המותקנות במעון.**

יובהר כי החוק אינו מונע מהורים לצלם את ילדיהם (וילדים אחרים במעון) במכשירים האישיים שלהם, כגון במסגרת ימי הולדת או אירועים שונים (חגים וכדומה), והכל בהתאם להנחיות המעון ולמקובל בו. כמו כן, אין בהוראות החוק בכדי למנוע שימוש במצלמות בשעות שבהן פעוטות אינם שוהים במעון, או להגביל את השימוש במצלמות אבטחה המכסות את השטח שמחוץ למעון וזאת לצרכי הגנה מפני פריצה למתחם המעון וכדומה.

עונשין – אדם המעתיק צילומים שנעשו במצלמות המותקנות מכוח החוק, מעביר אותם לאחר או עושה בהם או במידע שהתגלה לו מהם שימוש, בניגוד להוראות החוק, עשוי להיות צפוי לעונש מאסר של שישה חודשים.

סיכום

הוראות חוק התקנת מצלמות במעונות יום מבקשות ליצור מציאות מאוזנת, המאפשרת שימוש במצלמות לשם ההגנה הנדרשת על פעוטות, תוך צמצום הפגיעה בפרטיות צוות המעונות והפעוטות עצמם. הוראות אלו כוללות מגבלות ביחס לזהות הגורמים הרשאים לצפות במידע, זמן שמירת המידע, אפשרות השימוש במצלמות רשת ובצפייה במידע בזמן אמת, וכדומה.

על מנהלי, מפעילי וצוותי המעונות לפעול בהתאם להוראות החוק ולהקפיד על עמידה בכללים השונים שפורטו לעיל, וזאת לשם הגנה על פעוטות ולשם כיבוד פרטיותם ופרטיות הגורמים השונים הפועלים במעונות.

